

UNIVERZITA PARDUBICE
Fakulta filozofická, Katedra sociálních věd
Posudek oponenta/vedoucího bakalářské/diplomové práce

Název práce: Život postižených dětí v zařízení

Autor/ka práce: Edita Brabcová

Vedoucí práce: Petr Pabian

Práce se zabývá životem dětí s mentálním postižením, žijících v zařízení sociálních služeb, konkrétně v dětském stacionáři se sídlem ve Středočeském kraji. Autorka práce se zaměřuje především na fungování samotného zařízení, jeho výchovné aspekty a roli v integračním procesu. Jedná se o přepracovanou verzi diplomové práce, která byla již jednou předložena k obhajobě. Teoretické zakotvení práce je tentokrát rozpracováno lépe a s využitím převážně antropologické literatury. Autorka rozvíjí především přístupy disability studies a teorie postižení. Věnuje pozornost zejména sociálnímu modelu zdravotního postižení v pojetí UPIAS a také vnímáním postižení u různých autorů. Krátce se dotkne také tématu diskriminace, stigmatizace a stereotypů ve vztahu ke zdravotně postiženým lidem. V kap. 1.10 jsou velmi stručně (až povrchně) definovány základní pojmy, se kterými autorka dále v pracuje. Samotné teoretické východisko, byť je zpracováno na celkem dobré úrovni, však k ničemu dalšímu neslouží, takže působí spíše samoúčelně.

Výzkum je uvozen popisem vybraného zařízení sociálních služeb s využitím Malinowského teorie institucí, což pomáhá informace systematicky podat, z nějaké příčiny se však personál dostal mimo tento koncept. Přesto se autorka práce snaží propojit univerzální model instituce s vlastními poznatky z terénu. V rámci výzkumu se zabývá především vlivem vychovatelů na chování dětí, jejich adaptabilitu a utváření sociálních vazeb, přičemž ale zůstane u holého konstatování situací, jichž byla jako výzkumnice svědkyní. Pro samotnou interpretaci poznatků z výzkumu nevyužívá téměř nic z teoretického východiska a nadále uplatňuje vlastní intuici, příp. se zamýšlí nad vhodnými druhy psychoterapie, které by měl vychovatel ve své práci se svěřenci zařízení využívat. Autorka tak stále zůstává u prostého popisu zvoleného zařízení sociálních služeb, založeném především na studiu vnitřních předpisů, vlastního pozorování a neformálních rozhovorů. Metodologicky není výzkum uchopen příliš důkladně, výběr metod není odůvodněn, ani to, proč autorka nepracuje s konkrétními výroky informátorů. Můžeme se setkat i s několika variantami hlavní výzkumné otázky (viz s. 9 a 66), takže lze jen obtížně posoudit, zda byla zodpovězena. Ke zhodnocení kvality života svěřenců zařízení však lze jen těžko přistoupit v případě, kdy jsou kritéria redukována na jediné - míru jejich ne/zvladatelnosti pohledem personálu a rodičů. Přestože autorka práce narazila na jevy, skryté pod „perfektním zevnějškem“, kterým se zařízení navenek prezentuje, nevěnuje jim pozornost. V závěru práce neopouští původní moralizující tón.

Práce působí dost nekoherentním dojmem. Teoretické přístupy jsou podány metodou „vršení“, pro výzkum však nemají valný význam. Je zřejmé, že autorka práce chtěla vyhovět především připomínkám, uvedeným v předchozích posudcích, ale vlastní perspektivu, s jakou přistupuje ke zkoumanému problému, nezměnila. Po formální stránce má práce také několik nedostatků. Vedle ostudných gramatických chyb („lidé jsou zvyklý“, „takový přístupy“) je práce plná překlepů v rovině interpunkce. Také není dodržena bibliografická norma u odkazů na elektronické zdroje v textu.

Z výše uvedených důvodů navrhuji práci hodnotit známkou dobře.

Doplňující otázky:

Kam v Malinowského univerzálním modelu instituce patří personál? Jak moc jsou poměry (organizační kultura, metody clientské práce, kvalifikace pracovníků) ve stacionáři ovlivněny tím, že je provozuje příspěvková organizace kraje?

Jak jste metodologicky vyřešila, že za klienty zařízení hovoří jiné osoby? Jednají tyto osoby vždy v zájmu těch, které takto zastupují?

Dokážete aplikovat Oliverův sociální model zdravotního postižení na situaci klientů zkoumaného zařízení a interpretovat s jeho pomocí sledované jevy? Pokud ano, uveďte na příkladech.

Dne: 26. 5. 2014

.....
Podpis oponenta